

Podstatná jména

Rozdělení podstatných jmen podle užití rodu

Mužský - jména dní, měsíců, ročních období, světových stran, větrů, vodních srážek, vlaků, značky aut, většina minerálů a hornin, názvy lihovin

Ženský - názvy letadel a lodí, většiny květin a stromů, většiny řek; podstatná jména číslovek (např. die Eins); podstatná jména na -heit, -keit, -schaft, -ung, -ei, -ie, -ion, -in

Střední - názvy světadílů, ostrovů, všech měst, většiny zemí, většina kovů a chemických prvků, zpodstatněných sloves, mláďat zvířat, zdrobnělin (tvoří se příponami -chen, -lein)

Nulový – člen se vynechává např. když podstatným jménu předchází číslovka nebo zájmen, u podstatných jmen látkových, v oslovení, za podstatným jménem ve 2. pádě, v titulech a názvech, v názvech měř, vah a obalů, u vlastních osobních jmen

Členy podstatných jmen

Členy v němčině jsou **určité** a **neurčité**.

	mužský rod	ženský rod	střední rod
člen určitý	der	die	das
člen neurčitý	ein	eine	ein

Neurčitý člen v němčině

Mluvíme-li o nějaké osobě či věci poprvé, používáme člen neurčitý. Neurčitý člen tak označuje věci neznámé, nezmiňené, blíže neurčené. Do češtiny překládáme neurčitý člen jako nějaký, nějaká nebo nějaké, popř. jeden, jedna, jedno.

Např. Er malt eine Katze. – Maluje nějakou kočku

Určitý člen v němčině

Když už byla o určité osobě či věci zmínka předtím, používáme člen určitý. Určitý člen tak označuje věci známé, zmíněné nebo přesně specifikované a určené. V daných příkladech můžeme určitý člen překládat do češtiny jako ukazovací zájmeno.

Např. Die Katze heißt Lisa. – Ta (určitá) kočka se jmenuje Lisa.

Skloňování podstatných jmen

Silné skloňování podstatných jmen v jednotném čísle

Při silném skloňování, se nemění podstatné jméno jako v češtině, ale skloňuje se především člen podstatného jména. V jednotném čísle přibírá 2. pád mužského a středního rodu koncovku **-es** nebo **-s**. Tento typ skloňování se používá u většiny podstatných jmen.

Určitý člen

	mužský rod	ženský rod	střední rod
1. pád	der Vater	die Mutter	das Kind
2. pád	des Vaters	der Mutter	des Kindes
3. pád	dem Vater	der Mutter	dem Kind
4. pád	den Vater	die Mutter	das Kind

Neurčitý člen

	mužský rod	ženský rod	střední rod
1. pád	ein Vater	eine Mutter	ein Kind
2. pád	eines Vaters	einer Mutter	eines Kindes
3. pád	einem Vater	einer Mutter	einem Kind
4. pád	einen Vater	eine Mutter	ein Kind

Slabé skloňování podstatných jmen v jednotném čísle

Slabé skloňování se používá hlavně pro podstatná jména mužského rodu určující živé bytosti, povolání, příslušníka národa, náboženství a zvířata. Ve vše pádech kromě 1. pádu jednotného čísla přibírají koncovku **-n** popř. **-en**.

Určitý člen

	mužský rod
1. pád	der Herr
2. pád	des Herr(e)n
3. pád	dem Herr(e)n
4. pád	den Herr(e)n

Neurčitý člen

	mužský rod
1. pád	ein Herr

2. pád	eines Herr(e)n
3. pád	einem Herr(e)n
4. pád	einen Herr(e)n

Skloňování podstatných jmen v množném čísle

V množném čísle se používá určitý člen die pro všechny tři rody. Neurčitý člen v množném čísle neexistuje, a je-li podstatné jméno v jednotném čísle s neurčitým členem, pak se v množném čísle používá bez členu. Ve 3. pádě přibírají podstatná jména koncovku **-n**. U některých podstatných jmen dochází v množném čísle ještě k přehláskování např. Väter, Mütter atd.

	mužský rod	ženský rod	střední rod
1. pád	die Väter	die Frauen	die Kinder
2. pád	der Väter	der Frauen	der Kinder
3. pád	den Vätern	den Frauen	den Kindern
4. pád	die Väter	die Frauen	die Kinder

Další druhy podstatných jmen

Zeměpisné názvy a jejich odvozeniny

Vlastní zeměpisná jména jsou v němčině převážně středního rodu a užívají se bez členu.

Zdrobněliny

Tvoří se koncovkami **-chen** a **-lein**, přičemž zpravidla dochází k přehlásce. Zdrobněliny mají vždy střední rod.
Např.: das Pferd – das Pferdchen (kůň – koníček); der Bauch – das Bäuchlein (břícho – bříško)

Kompozita

Složení dvou nebo více podstatných jmen. Rod se řídí vždy rodem posledního podstatného jména.
Např.: der Baum + das Haus = das Baumhaus

Zpodstatněná přídavná jména

Např.: alt – der Alte, die Alte, das Alter

Zpodstatnělá slovesa

Např.: reden – das Reden – mluvení, laufen – das Laufen (běhání)

Německá slovesa

Druhy německých sloves

V německé gramatice existuje celá řada různých sloves s rozdílným časováním.

- **Pravidelná slovesa (slabá) - schwache Verben**
- **Nepravidelná slovesa**
- **Silná slovesa**
- **Pomocná slovesa - Hilfsverben**
- **Modální (způsobová) slovesa - Modalverben**
- **Smíšená slovesa**

Slabá slovesa

Časování slabých sloves v němčině

- v préteritu mají zakončení na **-TE** nebo **-ETE** a v příčestí minulém **-(E)T**

Přítomný čas pravidelných sloves

- příklady dvou rozdílně slabě časovaných sloves

ich frage	wir fragen	ich antworte	wir antworten
du fragst	ihr fragt	du antwortest	ihr antwortet
er fragt	sie fragen	er antwortet	sie antworten

Préteritum pravidelných sloves

- příklady dvou rozdílně slabě časovaných sloves

ich fragte	wir fragten	ich antwortete	wir antworteten
du fragtest	ihr fragtet	du antwortetest	ihr antwortetet
er fragte	sie fragten	er antwortete	sie antworteten

Perfektum pravidelných sloves

- příklady dvou rozdílně slabě časovaných sloves

ich habe gefragt	wir haben gefragt	ich habe geantwortet	wir haben geantwortet
------------------	-------------------	----------------------	-----------------------

du hast gefragt	ihr habt gefragt	du hast geantwortet	ihr habt geantwortet
er hat gefragt	sie haben gefragt	er hat geantwortet	sie haben geantwortet

Předložky

U některých předložek tak dochází ke spojení s určitým členem: an, beim, im, vom, zum = an, bei, in, von, zu + dem...

Typy předložek:

- **Předložky s 2. pádem**
- **Předložky se 3. pádem**
- **Předložky se 4. pádem**
- **Předložky se 3. a 4. pádem**

Předložky se 3. pádem

Předložka	Překlad	Příklad	Překlad
aus	z	aus allen Bereichen	ze všech oborů
außer	kromě, mimo	außer Betrieb	mimo provoz
bei	u, při	beim Angeln	při lovení ryb
innen	do, za, ve lhůtě	innen einer Woche	za jeden týden
gegenüber	naproti	gegenüber der Schule	naproti škole
gemäß	podle, ve shodě s	gemäß dem Beschluss	podle rozhodnutí
mit	s (7.p.)	mit dem Zug	(s) vlakem
nach	po, podle, do	nach 20 Minuten	po dvaceti minutách
seit	od (časově)	seit gestern	od včerejška
von	o, od	von 1 bis 20	od jedné do dvaceti

zu	k, ke, na, pro	zum Geburtstag	k narozeninám
----	----------------	----------------	---------------

Předložky se 4. pádem

Předložka	Překlad	Příklad	Překlad
bis	do	bis Montag	do pondělí
durch	skrz (7.p.), přes	durch den Tunnel	skrz tunel
für	pro, za	für alle Zeiten	na věčné časy
gegen	proti	gegen alle	proti všem
ohne	bez	ohne Geld	bez peněz
um	kolem, za, asi, v	um 10 Uhr morgens	v 10 hodin
wider(=gegen)	proti	wider den Strom	proti proudu

Předložky se 3. a 4. pádem

U těchto předložek máte dvě možnosti použití. Existuje však jednoduchá pomůcka, jak zjistit patřičný pád.

3. pád se používá, pokud je možno se na danou vazbu zeptat českou otázkou "KDE?".
Např.:

vor der Schule - KDE? - před školou

4. pád se používá, pokud je možno se na danou vazbu zeptat českou otázkou "KAM?".
Např.:

vor die Schule - KAM? - před školu

		Příklad	Překlad
an	na, k, u	3.pád: Ich sitze am Tisch. 4.pád: Ich setze mich an den Tisch.	Sedím u stolu. Posadím se ke stolu.
auf	na	3.pád: Das Buch liegt auf dem Tisch. 4.pád: Ich lege es auf den Tisch.	Kniha leží na stole. Položím jí na stůl.
hinter	za	3.pád: Es liegt hinter der Tasche. 4.pád: Ich lege es hinter die Tasche.	Leží to za taškou. Položím to za tašku.
in	v, do	3.pád: Das Buch liegt in der Tasche.	Kniha leží v tašce. Položím knihu do tašky.

		4.pád: Ich lege das in die Tasche.	
neben	vedle	3.pád: Es liegt neben der Tasche. 4.pád: Ich lege es neben die Tasche.	Leží to vedle tašky. Položím to vedle tašky.
über	přes, nad	3.pád: Der Schal liegt über dem Stuhl. 4.pád: Ich lege ihn über den Stuhl.	Šála leží přes židli. Položím jí přes židli.
unter	pod	3.pád: Es liegt unter dem Tisch. 4.pád: Ich lege es unter den Tisch.	Leží to pod stolem. Položím to pod stůl.
vor	před	3.pád: Das Buch liegt vor dem Tisch. 4.pád: Ich lege es vor den Tisch.	Kniha leží před stolem. Položím jí před stůl.
zwischen	mezi	3.pád: Es liegt zwischen zwei Taschen. 4.pád: Ich lege es zwischen zwei Taschen.	Leží to mezi dvěma taškami. Položím to mezi dvě tašky.

Zájmena v němčině

Zájmena - Die Pronomen

Podle významu a použití se rozdělují zájmena v němčině do následujících skupin:

- **Osobní zájmena - Personalpronomen**
- **Zvratná zájmena - Reflexivpronomen**
- **Přivlastňovací zájmena - Possessivpronomen**
- **Vztažná zájmena - Relativpronomen**
- **Ukazovací zájmena - Demonstrativpronomen**
- **Tázací zájmena - Interrogativpronomen**
- **Neurčitá zájmena - Indefinitpronomen**

Osobní zájmena v němčině - Personalpronomen

- osobní zájmena se skloňují podle příslušného pádu, ve kterém stálo nahrazené podstatné jméno
- zatímco v češtině jedné a více osobám vykáme, v němčině jedné a více osobám onikáme, a to pomocí 3. osoby plurálu

- 2. osoba plurálu se užívá pro více osob, jimž tykáme

Skloňování osobních zájmen

Jednotné číslo

	1. osoba	2. osoba	3. osoba – mužský rod	3. osoba – ženský rod	3. osoba – střední rod
1.	ich	du	er	sie	es

pád					
2. pád	meiner	deiner	seiner	ihrer	seiner
3. pád	mir	dir	ihm	ihr	ihm
4. pád	mich	dich	ihn	sie	es

Množné číslo

	1. osoba	2. osoba	3. osoba
1. pád	wir	ihr	sie
2. pád	unser	euer	ihrer
3. pád	uns	euch	ihnen
4. pád	uns	euch	sie

Zvratná zájmena v němčině - Reflexivpronomen

Zvratná zájmena tvoří ve větě podmět, který se vztahuje na stejnou osobu nebo věc jako předmět (subjekt) věty. Zvratná zájmena se vyskytují pouze ve **3. a 4. pádu**.

Skloňování zvratných zájmen

Jednotné číslo

	1. osoba	2. osoba	3. osoba – mužský rod	3. osoba – ženský rod	3. osoba – střední rod
3. pád	mir	dir	sich	sich	sich
4. pád	mich	dich	sich	sich	sich

Množné číslo

	1. osoba	2. osoba	3. osoba
3. pád	uns	euch	sich

4. pád	uns	euch	sich
--------	-----	------	------

Přivlastňovací zájmena v němčině - Possessivpronomen

Přivlastňovacím zájmenem se určí, **komu** co patří. Majitel může být mužského, ženského nebo středního rodu.

- přídavná jména stojící po přivlastňovacím zájmenu se skloňují jako po členu neurčitém
- samostatné přivlastňovací zájmeno se skloňuje obdobně jako člen určitý

ich	mein	můj
du	dein	tvůj
er	sein	jeho
sie	ihr	její
es	sein	jeho
wir	unser	náš
ihr	euer	váš
sie	ihr	jejich
Sie	Ihr	váš

Skloňování přivlastňovacích zájmen

	Mužský rod	Ženský rod	Střední rod	Množné číslo
1. pád	mein	meine	mein	meine
2. pád	meines	meiner	meines	meiner
3. pád	meinem	meiner	meinem	meinen
4. pád	meinen	meine	mein	meine

Tázací zájmena v němčině - Interrogativpronomen

Tázací zájmena se dotazují po osobě, věci nebo abstraktním pojmu.

- wer – kdo

- wessen – koho, čeho
- wem – komu, co
- wen – koho, co
- was – co
- was für ein, was für eine, was für ein - jaký, jaká, jaké
- welcher, welche, welches - který, která, které

Neurčitá zájmena v němčině - Indefinitpronomen

Neurčitá zájmena nahrazují blíže neznámou nebo popsanou osobu či věc (např. irgendetwas, jemand, etwas). Některé se vztahují na blíže neurčené množství nebo na celé skupiny živočichů, věcí atd. (např. manche, einige, alle).

Další neurčitá zájmena zase naznačují částečné množství, nebo omezené množství (např. ein bisschen, ein paar)

- all, alle – všichni, veškerý, všechna
- ander-(andere) - druhý, jiný
- beide - oba
- einer –nějaký
- einige, etliche - někteří, několik
- ein bisschen, ein wenig, ein paar – trochu
- etwas, irgendetwas - něco
- irgendetwas - nějaký, jakýkoliv
- irgendweche - některé
- irgendwas, irgendwer – něco, někdo
- jeder, -e, -es, jeglicher – každý, kdejaký, kdokoli
- jedermann – každý, kdekdo
- jemand, irgendjemand – někdo, kdosi
- kein - žádný
- man – člověk
- mancher, -e, -es – mnohý, některý
- mehrere - více, několik
- meinesgleichen – jako já, mně rovný
- nichts - nic
- niemand - nikdo
- sämtlich - všichni
- wenige - málokterí, málo

Skloňování neurčitých zájmen - jemand - niemand - jedermann - jemand anderer

1. pád	jemand	niemand
2. pád	jemandes	niemandes
3. pád	jemandem	niemandem
4. pád	jemanden	niemanden

Podoby přídavných jmen

V německém jazyce se přídavná jména objevují ve trojí podobě:

- jako jmenný přísudek, kdy se nemění
 - jako přívlastek, kdy se skloňuje
 - jako příslovečné určení, kdy se nemění

 - Typ a) Er ist groß / klein / gesund / krank.
 - Typ b) Wir haben ein kleines / großes / schönes Haus.
 - Typ c) Ich lerne gut / schlecht / schnell.
- Na rozdíl od českého jazyka postrádají přídavná jména v základním tvaru rod a číslo.

Skloňování přídavných jmen

Přídavná jména se skloňují třemi způsoby. Rozlišujeme:

- Přídavná jména, která stojí za členem určitým
- Přídavná jména, která stojí za členem neurčitým
- Přídavná jména, kterým člen nepředchází

Přídavná jména za členem určitým

	mužský rod	ženský rod	střední rod	množné číslo
1. pád	der neue Mantel	die neue Bluse	das neue Kleid	die neuen Schuhe
2. pád	des neuen Mantels	der neuen Bluse	des neuen Kleides	der neuen Schuhe
3. pád	dem neuen Mantel	der neuen Bluse	dem neuen Kleid	den neuen Schuhen
4. pád	den neuen Mantel	die neue Bluse	das neue Kleid	die neuen Schuhe

Přídavná jména za členem neurčitým

	mužský rod	ženský rod	střední rod	množné číslo
1. pád	ein neuer Mantel	eine neue Bluse	ein neues Kleid	neue Schuhe
2. pád	eines neuen Mantels	einer neuen Bluse	eines neuen Kleides	neuer Schuhe
3.	einem neuen	einer neuen	einem neuen	neuen

pád	Mantel	Bluse	Kleid	Schuhen
4. pád	einen neuen Mantel	eine neue Bluse	ein neues Kleid	neue Schuhe

Přídavná jména bez předcházejícího členu

	mužský rod	ženský rod	střední rod
1. pád	frischer Schinken	frische Butter	frisches Gebäck
3. pád	frischem Schinken	frischer Butter	frischem Gebäck
4. pád	frischen Schinken	frische Butter	frisches Gebäck

Přídavná jména po přivlastňovacím zájmenu

	mužský rod	ženský rod	střední rod	množné číslo
1. pád	ihr neuer Mantel	ihre neue Bluse	ihr neues Kleid	ihre neuen Schuhe
2. pád	ihres neuen Mantels	ihrer neuen Bluse	ihres neuen Kleides	ihrer neuen Schuhe
3. pád	ihrem neuen Mantel	ihrer neuen Bluse	ihrem neuen Kleid	ihren neuen Schuhen
4. pád	ihren neuen Mantel	ihre neue Bluse	ihr neues Kleid	ihre neuen Schuhe

Stupňování přídavných jmen

Existují dva stupně stupňování přídavných jmen – **komparativ** a **superlativ**. V komparativu a superlativu mají podstatná jména pravidelnou koncovku. V komparativu mají všechna přídavná jména koncovku **-er** a v superlativu mají koncovku **-(e)st**.

Např.

Die Zugspitze ist der höchste Berg Deutschlands. – Zugspitze je nejvyšší hora Německa.

Podstatná jména končící na **-el**, **-en**, **-er** ztrácejí často v komparativu **e**. Podstatná jména končící na **-d**, **-t**, **-s**, **-ß**, **-sch**, **-x**, **-z** mají v superlativu koncovku **-est**. Pokud nemá poslední slabika podstatného jména přízvuk, končí v superlativu na **-st**.

Např.

bedeutend, bedeutender, am bedeutendsten, der/die/das bedeutendste

Mnoha přídavných jmen se v superlativu přehlasuje (a-ä, o-ö, u-ü).

Např.

Uta ist meine jüngste Schwester.

V **přísudku** (po slovesech sein, werden a bleiben) a u příslovci se tvoří superlativ pomocí **am ... -sten**.

Např.

Wie kommt man am schnellsten zum Flughafen?

Příklady pravidelného stupňování přídavných jmen

Základní tvar	Komparativ	Superlativ	Překlad
interessant	interessanter	am interessantesten der/die/das interessanteste	zajímavý
klein	kleiner	am kleinsten der/die/das kleinste	malý
süß	süßer	am süßesten der/die/das süßeste	sladký

Stupňovaná přídavná jména s přehlasováním

Základní tvar	Komparativ	Superlativ	Překlad
alt	älter	am ältesten der/die/das älteste	starý
grob	gröber	am gröbsten der/die/das gröbste	hrubý
hart	härter	am härtesten der/die/das härteste	tvrdý
jung	jünger	am jüngsten der/die/das jüngste	mladý
kalt	kälter	am kältesten der/die/das kälteste	studený
klug	klüger	am klügsten der/die/das klügste	chytrý
kurz	kürzer	am kürzesten der/die/das kürzeste	krátký
lang	länger	am längsten der/die/das längsten	dlouhý

scharf	schärfer	am schärfsten der/die/das schärfste	ostrý
schwach	schwächer	am schwächsten der/die/das schwächste	slabý
stark	stärker	am stärksten der/die/das stärkste	silný
warm	wärmer	am wärmsten der/die/das wärmste	teplý

Nepravidelné stupňování přídavných jmen

Základní tvar	Komparativ	Superlativ	Překlad
gern	lieber	am liebsten der/die/das liebste	rád
groß	größer	am größten der/die/das größte	veliký
gut	besser	am besten der/die/das beste	dobrý
hoch	höher	am höchsten der/die/das höchste	vysoký
nahe	näher	am nächsten der/die/das nächste	blízky
viel	mehr	am meisten der/die/das meiste	mnoho

Srovnávání

Srovnávání v základním tvaru	Srovnávání v komparativu
genauso wie ebenso ... wie so ... wie sehr	als viel

Např.

Die Blumen da sind aber viel schöner. - Tyto kytky jsou ale mnohem hezčí.